

2022-02-17
S2022/01057 (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att betala ut statsbidrag till regionerna för att öka antalet vårdplatser

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att betala ut statsbidrag till regionerna och följa upp hur regionerna har använt medlen för att öka antalet vårdplatser i enlighet med *bilagan*. Socialstyrelsen får ange villkor för statsbidraget inom ramen för ändamålet. Medel som regionerna inte har förbrukat eller använt i enlighet med villkoren för bidraget ska återbetalas till Socialstyrelsen. Stödet fördelas efter befolkningsstorlek.

Socialstyrelsen ska senast den 31 maj 2023 och den 31 maj 2024 lämna delredovisningar av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) och senast den 31 maj 2025 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Av redovisningarna ska det framgå hur regionerna har använt medlen för att öka antalet vårdplatser.

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2022 använda högst 425 000 000 kronor. Av dessa medel ska 423 200 000 kronor fördelas till regionerna enligt *bilagan*. Medlen ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2022 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 45 Utökad vårdkapacitet. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2022. Socialstyrelsen får under 2022 använda högst 1 800 000 kronor för egna kostnader kopplade till arbetet.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 30 april 2023 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisningar, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Bakgrund

En långsiktig trend är att antalet vårdplatser per invånare på sjukhus minskar, både i Sverige och internationellt. En förklaring är att den medicinska utvecklingen har resulterat i ett minskat behov av slutenvård, vilket är positivt. Samtidigt bidrar den tekniska utvecklingen och digitaliseringen till att vård kan ges närmare invånarna. För att sjukhusens vårdplatser ska användas effektivt och ändamålsenligt krävs en väl fungerande öppen vård och en utbyggd hemsjukvård. Det förebyggande och hälsofrämjande arbetet är också centralt. Regeringen, tillsammans med landets kommuner och regioner, driver sedan flera år ett utvecklingsarbete av hälso- och sjukvården som syftar till att utveckla en god och nära vård där primärvården utgör navet.

Även om utvecklingen till en nära vård pågår, har IVO konstaterat att det råder brist på vårdplatser på landets sjukhus. I slutet av januari 2022 inledde myndigheten en nationell tillsyn av samtliga regioners sjukhusvård, med särskilt fokus på akutsjukhus. I ett första steg av tillsynen har IVO från samtliga regioner begärt in en redovisning av regionens behov av disponibla vårdplatser inom den somatiska respektive psykiatriska specialistsjukvården på kort och lång sikt, samt en redovisning av regionens behov av och tillgång till vårdpersonal inom respektive yrkeskategori inom den somatiska och psykiatriska specialistsjukvården på kort och lång sikt, kopplat till vårdgivarens bedömning av behovet av vårdplatser.

Även Socialstyrelsen har konstaterat att det råder problem med överbeläggningar på sjukhus och utlokaliserade patienter. Brist på vårdplatser och personal med rätt kompetens riskerar innebära att patienter inte får vård och behandling efter behov.

Socialstyrelsen stödjer hälso- och sjukvårdens utveckling bland annat genom föreskrifter, kunskapsstöd och statistik samt genom uppföljningar och utvärderingar. Med anledning av utbrottet av covid-19 gav regeringen Socialstyrelsen i uppdrag att inrätta en samordningsfunktion för intensivvårdsplatser (S2020/01849). Socialstyrelsen har inom ramen för detta uppdrag samordnat befintliga resurser och kompetens hos vårdgivarna och bistått i deras arbete med att tillskapa ett ökat antal intensivvårdsplatser. Det har

bland annat handlat om att stödja ansvariga aktörer med kunskap, lägesbilder, resurssamordning, viss utrustning, transporter m.m. Socialstyrelsen har även i uppdrag att ta fram underlag m.m. samt att samordna, stödja, följa upp och utvärdera regionernas arbete med hälso- och sjukvårdens beredskap och planering inför civilt försvar (S2021/02921). Inom ramen för uppdraget ska myndigheten redovisa en kartläggning och sammanställning av den nationella vårdkapaciteten utifrån gemensamma kriterier för vårdplatser vid höjd beredskap och krig. I redovisningen ska det även ingå en plan för regionernas arbete för utökning av vårdplatser.

Närmare om uppdraget

Regeringen anser att det finns behov av att öka antalet vårdplatser för att bl.a. förebygga överbeläggningar och utlokaliseringar. Regeringen ger därför Socialstyrelsen i uppdrag att betala ut statsbidrag till regionerna för detta ändamål. Medlen ska bl.a. kunna användas till att anställa sjuksköterskor, läkare och annan vårdpersonal och på så vis skapa fler vårdplatser. I uppdraget ingår också att följa upp hur regionerna har använt medlen för att öka antalet vårdplatser. Regeringen anser att det finns ett behov av att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utveckla en stödjande och samordnande roll i regionernas arbete med att inrätta ett ändamålsenligt antal vårdplatser och minimera överbeläggningar och utlokaliseringar. En viktig aspekt är t.ex. mål eller riktvärden avseende antalet vårdplatser och beläggningsgrad. Regeringen avser att återkomma i denna fråga.

Regeringen beräknar att avsätta medel för genomförandet av uppdraget även under 2023–2024, detta under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Lena Hallengren

Martina Bergström

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA, K
Socialutskottet
Kammarkollegiet
Inspektionen för vård och omsorg
Sveriges Kommuner och Regioner
Samtliga regioner